

JÁ SI TU EKOLOGII PROSTĚ NEODPUSTÍM

Když jsme se vracely z ostrova Nolsoy, tak jsme na trajektu potkaly jednoho místního ekologa. Původně jsme to chtěla přeskóčit, ale nakonec si to stejně neodpustím. Takže nějaké vysvětlení na úvod: Klimatickou změnu snižuje pohlcování oxidu uhličitého oceánem. K tomu je zapotřebí cirkulace oceánu způsobená různou hustotou vody. Hustota vody je závislá na teplých a studených proudech a její salinitě (termohalinní výměník). Kvůli oteplování v posledních letech se mění mořské proudy a cirkulace vody, což ovlivňuje hejna ryb a další mořské živočichy a s tím celou faerskou ekonomiku. Na námořní dopravu a rybolov tady padne dokonce třetina veškeré energie. Co se týče energie, tak na Faerách je velmi rozvinutá technologie využití větrné energie, jež v průměru pokrývá 60% spotřeby elektřiny. Mimo jiné zde jsou i přílivové elektrárny a elektrická auta a do roku 2030 by chtěli veškerou energii produkovat z obnovitelných zdrojů energie.

ZLATEM FAER BÝVALA VLNA, DNES JSOUTO LIDÉ

V úterý ráno nás John všechny naložil do jeho nového minibusu, který jsme malém vezly do Prahy. Chce ho totiž přelakovat a na Faerách je to tak drahé, že se mu vyplatí ho poslat do Čech nebo Polska. Proto nás poprosil, jestli bychom ho tam neodřídily, ale bohužel už nebylo volné místo na trajektu a čekat další týden se nám nechtělo. Tak nás naložil a vzal na ostrov Vágar na vodopád a na krásnou vyhlídku Gásadalur na ostrov Mykines, kde nemají silnice, nemají auta a žije jen 10 lidí. Odtamtud pak přímo na letiště a ve čtyři odpoledne jsme byly v centru Kodaně.

Musím říct, že tím, že bylo venku krásně se mi při odletu trošku zastesklo, že už odjíždíme. Faery jsou zvláštní země. Země rybářů, farmářů a námořníků. Stopařský ráj. S každým si tu popovídáte, protože jejich úředním jazykem je sice faerština a dánština, ale každý tady umí anglicky. Moje nejoblíbenější faerské slovo je Kráka (česky vrána). Je také hrozně jednoduché se tu proslavit. Žije tu totiž tak málo lidí, že téměř každý je znám "pro něco". Země, kde v noci uslyšíte jen šumění větru, nárazy mořských vln na pobřeží a bečení ovcí. Nikdy nikde jsem nepotkala tak milé a stále pozitivní lidi. Ať je venku jakkoliv, tak vám řeknou, že "počasí je vždy hezké". A když je vážně hezky, tak jdou všichni ven si to užít. A když hezky není, tak stačí počkat pět minut, protože tak proměnlivé počasí jako tady, snad jinde ani není. Také se říká, že to jsou "lidé možná" - "možná uděláme tohle, možná uděláme tamto, záleží na počasí." Každopádně každý je tady klidný a zrelaxovaný, ani v hlavním městě vás nezasáhne vlna

stresu. Každý se s každým zná, a tak vám všichni kdykoliv ochotně a s úsměvem pomůžou. Přestože krajinu tvoří jen nejzeleněji zelené kopce a nekonečný oceán, lidé jsou mnohem více spjatí s přírodou, protože vědí, že na ní závisí, jestli budou mít dostatek potravy pro sebe, případně pro export, aby si mohli dovézt drahé importované zboží. Kde jinde také najdete ostrov se dvěma obyvateli? Nebo dokonce ostrov (Lítla Dímun), kde ani žádní lidé nejsou a žije tam jen 200 ovcí. Také jsem se nikdy nikde necítila tak bezpečně. Věřím, že kdybych nechala svůj foťák ležet přes noc na hlavním náměstí, tak tam další den stále bude.

MĚSTO HIPPIKŮ

Den před tím jsem napsala na Couchsurfing, jestli nás u sebe někdo nenechá přespát. Ozvali se nám dva týpci, jeden z nudistického bytu, druhý z lodi. Nebylo dlouho o čem přemýšlet a v pět jsme se potkaly s Filipem, který nás vzal na svou loď. Dostaly jsme svoji vlastní kajutu, nechaly si tam věci a šly si projít Kodaň. Musím říct, že se mi vážně líbila. Je to taková směs Holandska, Německa a Severu. Večer jsme se potkali ještě s Leony kamarádem Mads a všichni šli do Christiania, našli si místo na břehu rybníka a tam s pivem v ruce seděli až do půlnoci.

Christiania je autonomní město uprostřed Kodaně založené roku 1971 skupinou hipíků, kteří obsadili opuštěné armádní budovy a vytvořili si komunitu řízenou vlastními pravidly nezávislými na dánské vládě. Je tu vodní kanál, hodně zeleně, nesmí sem auta, staré cihlové baráky, grafity a věčný odér trávy, která se tu od roku 2004 sice oficiálně nesmí prodávat, ale prodává a to přímo ve stáncích na ulici. Je zde stále živo, barvy hýří, světla září, a tak se člověk jak v noci, tak přes den, může proplétat mezi stánky, hospůdkami, venkovními sezeními, bary s levným alkoholem, restauracemi s organickým, veganským, ale i obyčejným jídlem, uměleckými galeriemi či koncertními halami. Podél kanálu se mezi zelení tyčí roztodivné domy, protože každý, kdo tady žije, si může postavit, co a jak se mu zlíbí. Ale k tomu, aby zde mohl žít, musí být schválen komunitou, která mu pak daruje dům, nemusí platit daně, ale musí splácet půjčku. Protože v roce 2011 komunita (850 lidí) odkoupila od státu celý pozemek, který teď postupně splácí. Splácení se netýká komunity na lodích na kanále vedle Christiania. Filip jim říká Piráti. Sdílí podobné ideály jako lidé v Christiania, ale

protože nikde nekotví a vlastně se stále "plaví", tak nemusí platit nic.

Ráno jsme se rozloučily s Filipem na kraji Kodaně, kam nás odvezl a dojely stopem do Hamburgu.

Podívaly se do centra a o půlnoci vzaly bus směr Praha.